

Euroopa
Nõukogu
**inimkau-
banduse**
vastane
konventsioon

Seiremehhanism

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

MIS ON KONVENTSIOONI EESMÄRGID?

— Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastane konventsioon, mis jõustus 1. veebruaril 2008, seab eesmärgiks inimkaubanduse ennetamise, ohvrite kaitse ja inimkaubitsejate vastu süüdistuse esitamise. Konventsioon hõlmab kõiki inimkaubanduse vorme (ühe riigi sees, rahvusvaheliselt, organiseeritud kuritegevusega seotud või mitte) ning käsitleb kõiki inimkaubanduse ohvreid (naisi, mehi ja lapsi) ja kõiki ärakasutamise viise. Konventsioonis sisalduvad ka meetmed partnerluse edendamiseks kodanikuühiskonnaga ja rahvusvaheliseks koostööks.

— Konventsiooni peamiseks väärtuseks on keskendumine inimõigustele ja ohvrite kaitsele. Konventsioon defineerib inimkaubandust kui inimõiguste rikkumist ning inimese väarikuse ja terviklikkuse vastast süütegu. See tähendab, et riigi ametivõime loetakse vastutavaks, kui nad ei tegutse inimkaubanduse ennetamiseks, ohvrite kaitseks ja kui nad ei korralda tegelikke uurimisi inimkaubanduse juhtumite kohta.

— Inimkaubandus on ülemaailmne nähtus, mis ei tunne piire ja seega on Konventsioon asjakohane kõigi maailma riikide jaoks ning neile ka avatud.

KUIDAS TOIMUB KONVENTSIOONI RAKENDAMISE SEIRE?

— Konventsioonis on sätestatud sõltumatu seiremehhanism hindamaks, kui hästi konventsiooni praktikas rakendatakse. Seirekorraldus, mida peetakse üheks peamiseks konventsiooni tugevuseks, seisneb kahes sambas: Inimkaubanduse vastase tegevuse ekspertrühm (GRETA) ja Osapoolte Komitee.

Mida kujutab endast GRETA?

— Inimkaubanduse vastase tegevuse ekspertrühm GRETA vastutab konventsiooni rakendamise hindamise eest nendes riikides, kes on konventsiooni ratifitseerinud. GRETAsse kuulub 15 sõltumatut ja erapooletut eksperti allakirjutanud riikidest. Neil on väga erinev taust (õigusvaldkonna professionaalid, õiguskaitse ametnikud, psühholoogid, arstid, kodanikuühiskonna esindajad jne.) ning neid valitakse vastavalt nende kutsealastele kogemustele konventsiooniga hõlmatud valdkondades. GRETA liikmete ametiaeg on neli aastat, mida võib ühe korra pikendada veel üheks ametiajaks.

Kuidas GRETA seiretegevust läbi viib?

GRETA seiretegevus jaguneb voorudeks. Iga vooru alguses määrab GRETA, milliste konventsiooni sätete seiret kavandada ja otsustab, milline on kõige asjakohasem viis hindamise teostamiseks.

Seiretegevuse läbiviimiseks kasutab GRETA väga erinevaid andmekogumise meetodeid. Esimese sammuna saadab GRETA küsimustiku selle riigi ametivõimudele, mille kohta hindamist tehakse. GRETA analüüsib vastuseks saadud teavet ja vajadusel palub täiendavat teavet, et selgitada või täiendada vastust.

Lisaks küsimustiku edastamisele teostab GRETA lähetuse vastavasse riiki. Taolised külastused võimaldavad süvendatud arutelusid valitsuse ametnikega, politseinikega, prokuröridega, parlamendiliikmetega ning muude asjakohaste huvipooltega.

Hindamislähetused võimaldavad GRETA-l külastada ka neid rajatisi, kus inimkaubanduse ohvritele osutatakse abi. Seega võib GRETA taotleda kriisikeskuste või inimkaubanduse varjupaikade külastamist, mida haldavad avalikud asutused või vabaihendused, samuti külastada keskusi ebaseaduslikele sisserändajatele või varjupaigataotlejatele, külastada piiripunkte või haiglaid. Taoliste külastustega avaneb võimalus kontrollida konventsiooni rakendamiseks võetud meetmete tõhusust.

KODANIKUÜHISKONNA ROLL

GRETA jaoks on oluliseks teabeallikaks kodanikuühiskond. Hindamislahtetuste käigus korraldab GRETA koosolekuid vabaühenduste (valitsusväliste organisatsioonide) esindajatega ja muude kodanikuühiskonna esindajatega (näiteks ametiühingud, juristide kutseliidud, akadeemilised ringkonnad), kes tegutsevad inimkaubandusevastases tegevuses. GRETA võib otsustada, et tema küsimustik või muu teabepalve on suunatud vabaühendustele ja muudele kodanikuühiskonna liikmetele, kellel on juurdepääs usaldusväärsetele teabeallikatele ja kes suudavad vajadusel seda teavet ka üle kontrollida.

GRETA ARUANDED

GRETA riigipõhised hindamisaruanded sisaldavad iga riigi olukorra analüüsi inimkaubanduse vastases tegevuses ja soovitusi selle kohta, kuidas konventsiooni rakendamist tugevdada. Aruandeid koostatakse koostöövaimus ning nende eesmärgiks on abistada riike tehtavates pingutustes.

GRETA vaatab hindamisaruannete eelnõud läbi täisisungitel. Pärast seda saadetakse aruannete eelnõud vastavatele valitsustele kommentaaride saamiseks, mida GRETA arvestab lõpparuande koostamisel. Siis edastatakse lõpparuanne vastavatele ametivõimudele, kellel palutakse vajadusel esitada lõpukommentaare. Seejärel avaldatakse GRETA aruanne, millele on juurde lisatud kõik ametivõimude kommentaarid.

OSAPOOLTE KOMITEE

Seirekorralduse teiseks sambaks on Osapoolte Komitee, mis koosneb Konventsiooni ratifitseerinud riikide esindajatest. GRETA aruannete alusel võib Osapoolte Komitee vastu võtta soovitusi, mis on suunatud konkreetsetele riikidele ja käsitlevad meetmeid, mida peaks võtma, et GRETA järelduste põhjal tegutseda.

ALATES SEIREST KUNI RAKENDAMISE TOETAMISENI

— Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastase konventsiooni kohaselt teostatud seiretööl on kolmene väärtus:

- ▶ sellega hinnatakse ja innustatakse olema vastavuses konventsioonijärgsete kaugeleulatuvate kohustustega;
- ▶ sellega antakse konkreetseks olukorraks mõeldud suuniseid, kuidas ületada takistusi; ja
- ▶ seiretöö on ka rahvusvahelise koostöö foorumiks, kus võib jagada teavet ja häid praktikaid ning hoiatada rahvusvahelist üldsust vajadusel uute arengute eest; sellega innustatakse ühistegevust, et ennetada ja lahendada probleeme.

— Seiretöö tulemused on internetis kättesaadavad ning nendest on saanud viitematerjal kõigile, kes tegutsevad inimkaubanduse vastases võitluses. Euroopa Nõukogu toetab ka valitsusi, kes Konventsiooni rakendavad, samuti seiretööst tulenevaid soovitusi.

Kontaktid ja täiendav teave:

Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastase konventsiooni sekretariaat
(GRETA ja Osapoolte Komitee)
Euroopa Nõukogu / Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
Prantsusmaa / France
E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking